

Kulttuurijuhla Onnelassa lauantaina 30.8.2008

Martti Avila (vas) ja Anita Palo pukeutuivat juhlaa varten Hämeen kansallispukuihin, mutta ainoa aito hämäläinen kuvassa on toiminnanjohtaja Kai Leinonen.

Viimeisenä iltaohjelmanumerona kaikki kulttuurileirille osallistuneet ilahduttivat yleisöä tulkitsemalla Satumaa-tangon eri kommunikaatiotavoilla.

9 • 2008

TUNTOSARVI

Suomen Kuurosokeat ry

Syyskuu

Kulttuuriviikko huipentui kulttuurijuhlaan

Kansainvälisiä kuulumisia

Muistoja yhdistyksemme alkuajoilta

Sisältö

Pääkirjoitus:

Henkilöstö voimavarana.....	3
Kulttuuriviikko huipentui kulttuurijuhlaan.....	4
Vaeltajat haluavat levittää tietoa Charge-oireyhtymästä.....	6
Vammaisten kansainvälinen yhteistyö luo uusia mahdollisuuksia.....	9
Viisi kysymystä.....	10
Seuraava Helen Keller maailmankonferenssi on Ugandassa.....	11
Euroopan kuurosokeiden lomaleiri Unkarin Sopronissa elokuussa 2008.....	12
Onkireissu Aulangolla.....	15
Tieto- ja viestintäteknologian tukipalvelut.....	16
Muistoja yhdistyksemme alkua ajoilta..	18
Kuvia: Kulttuurijuhlassa 30.8.2008 mukana olleita palkittuja.....	19
Kuvia: Kulttuurijuhla Onnelassa lauantaina 30.8.2008.....	20
Liite: Kunnallisvaaliesite	

Seuraava Tuntosarvi nro 10 ilmestyy 17.10. Aineiston viimeinen jättöpäivä on 1.10.

IT-juttu julkaistaan uudelleen

Tuntosarvi nro 8 taitettiin kulttuurijuhlan kiireiden vuoksi poikkeuksellisesti kirjapainossa. Taitossa IT-toiminnasta kertovassa jutussa osa tekstistä katosi. IT-juttusarjan aloittava juttu julkaistaan sen vuoksi uudelleen, kts. s. 16.

Oikaisu

Tuntosarven numerossa 8 oli Merja Vähämaasta kertovaan juttuun pujahnut virhe kohtaan, missä puhuttiin sisaruksista. Merjalla on isoveljen lisäksi kaksi siskoa.

Kunnallisvaalit

Seuraavat kunnallisvaalit toimitetaan 26.10.2008. Tämän Tuntosarven välissä on Selkokeskuksen esite kunnallisvaaleista. Kuurojen Liitto on koonnut nettisivuilleen tiivistetyn viittomakielisen tietopakettin kunnallisvaaleista: www.kl-deaf.fi/kunnallisvaalit

Kannen kuvassa kulttuurileirillä ohjaajana toiminut **Aatos Ahonen** (vas.) sekä leirille ja juhlaan osallistunut **Rauli Jalo** (kesk.) tulkkina **Marko Ruissalon** kanssa juuri ennen kulttuurijuhlan alkua. Juhlassa Rauli Jalolle ojennettiin Kulttuuristipendi. Kannen ja takakannen kuvat: **Tuija Wetterstrand**.

TUNTOSARVI 34. vuosikerta, ISSN 0358-2280, **Julkaisija:** Suomen Kuurosokeat ry. **Taitto:** Tuija Wetterstrand, **Toimitus:** Päätoimittaja, tiedottaja Tuija Wetterstrand, p. (09) 54953521, matkap. 040 7532026, tekstip. (09) 54953526, faksi (09) 54953517, s-posti: tiedotus@kuurosokeat.fi. **Toimitusneuvosto:** Anu Mikkola (puheenjohtaja), Carita Halme, Esko Jäntti, Kauko Kokkonen, Merja Vähämaa, Raili Karisaari (sihteeri), Tuija Wetterstrand (päätoimittaja). **Hinta:** Vuosikerta 25 euroa. Suomen Kuurosokeat ry:n jäsenille ja asiakkaille ilmainen. 12 numeroa vuodessa isokirjoituksella, pisteillä, äänitteellä, videona, ja/tai elektronisena versiona. Ruotsinkielinen Känselförtelet ilmestyy 5 kertaa vuodessa isokirjoituksella. **Tilaukset ja osoitteenmuutokset:** Suomen Kuurosokeat ry, PL 40, 00030 IIRIS, p. (09) 5495 350, tekstip. (09) 5495 3526, faksi (09) 5495 3517, s-posti: kuurosokeat@kuurosokeat.fi. Toimiston aukioloaika ma-pe klo 8.00-15.45. **Painopaikka:** Kopio Niini Finland Oy. Toimituksella on oikeus käyttää lehden juttuja yhdistyksen internet-sivuilla www.kuurosokeat.fi. Tuntosarvi on Kulttuuri-, mielipide- ja tiedelehtien liiton Kultti ry:n jäsenlehti

— PÄÄKIRJOITUS —

Henkilöstö voimavarana

Suomen Kuurosokeat ry on kasvanut 2000-luvulla paljon. Yhdistyksen toiminta on laajentunut ja monipuolistunut. Jäsenten lukumäärä kasvaa vuosi vuodelta ja kuurosokeita asiakkaita tulee yhä enemmän yhdistyksen toiminnan piiriin.

Yhdistyksen voimavara on kuurosokeustietoutta omaava ammattitaitoinen henkilöstö, joka on mainittu myös yhdistyksen tavoiteohjelmassa yhtenä sen neljästä arvosta. Yhdistyksen kaikki 75 työntekijää ovat sitoutuneet tekemään niitä tehtäviä, joihin heidät on palkattu. Yhdistyksen toiminnan päärahoittajat, RAY ja Kela, antavat rahaa työyhteisölle, joka tekee palkkatyötä kuurosokeiden hyväksi sovitujen sopimusten ja tavoitteiden mukaisesti. Henkilöstön työhyvinvointi lisää organisaation luovuutta ja takaa kuurosokeille asiakkaille entistä parempaa laatua palveluihin. Siksi henkilöstön hyvinvoinnista on pidettävä huolta. Hyvinvoiva ja terve ihminen tekee tuloksia.

Ihmisen hyvinvoinnin perustana on se, että hän voi hyvin niin henkisesti, fyysisesti kuin sosiaalisestikin. Sairas ihminen ei työtä tee. Vain hyvinvoiva ja terve ihminen kykenee

suorituksiin, jotka parhaimmillaan hyödyttävät kuurosokeita asiakkaita, organisaatiota ja häntä itseäänkin.

Työhyvinvointia voidaan kehittää monin tavoin esimerkiksi kuuntelemalla ja keskustelemalla työntekijöiden kanssa ja arvioimalla toimintaa. Tärkeintä on, että sitä kehitetään. Työntekijöissä ei välttämättä ole vikaa, vaikka työyhteisössä olisikin ongelmia.

Yhdistyksen organisaatio on työväline henkilöstölle. Organisaation rakenne tarvitsee muutosta. Kun organisaatiossa on toimivat rakenteet, ne mahdollistavat ja takaavat laadullisen työn teon ja vahvan yhteistyön koko järjestössä. Toimivan yhteistyön avulla työyhteisö palvelee asiakkaita, rahoittajia, sidosryhmiä ja hallintoa.

Kehittyvä yhdistys tarvitsee jäseniä, asiakkaita, luottamusihmisiä ja henkilöstöä. Kaikki tarvitsevat tavalla tai toisella toisiansa kehittyäkseen ja elääkseen laatu-elämää sulassa sovussa.

Hyvää syksyä kaikille!

Kai Leinonen
toiminnanjohtaja ■

Kulttuuriviikko huipentui kulttuurijuhlaan

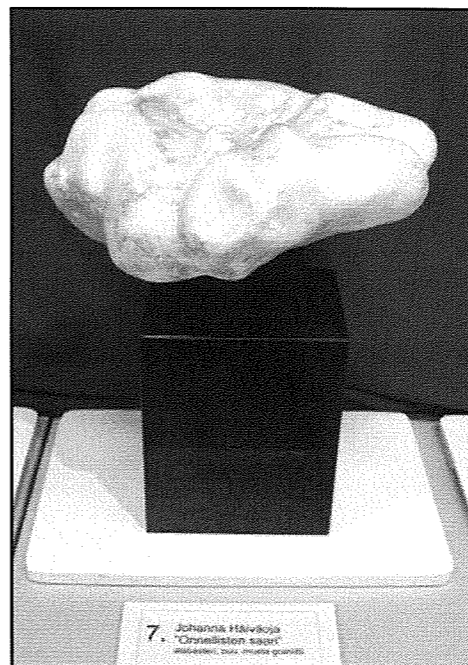
Vas: Hilikka "Justiina" Kasurinen, Aatos Ahonen, Risto ja Saini Lepistö sekä Anne Palo tulkkinsa kanssa. Kuva on otettu hetkeä ennen kuin Anne sai kuulla, että hänen työnsä on palkittu valokuvasarjan toiseksi parhaana työnä.

Teksti ja kuvat Tuija Wetterstrand

Elokuun viimeisellä viikolla ajan Onnelassa pidettiin kulttuurileiri, jolle osallistui yhdeksän kuurosokeaa henkilöä tulkkeineen ja oppaineen. Kulttuurileirin päätyttyä oli vielä vuorossa kulttuurijuhla lauantaina 30.8. Juhlaan saapui väkeä mukavasti ja tunnelma oli odottavan juhlallinen. Aluksi juhlavieraila oli mahdollisuus tutustua kuurosokeiden kilpailutöihin sekä Koskettavin veistos –näyttelyyn. Koskettavin veistos -kilpailu ratkaisti lopulta Onnelassa kuurosokeiden antamin äänin. Näyttely oli ollut kolmen viikon ajan esillä Näkövammaismuseossa, missä myös näkövammaisilla oli mahdollisuus äänestää koskettavinta veistosta.

Juhla alkoi juhlavasti lounaan jälkeen, kun **Kai Leinosen** avajaistiedotuksen jälkeen **Martti Avila** ja **Anita Palo** kansallispuvuissaan lähtivät Suomen lippua kantaen arvokkaasti kävelämään salin perältä kohti esiintymislavaa, **Riikka Hännisen** säestämän musiikin tahdittamana. Martti Avilan avajaistervehdyksen jälkeen kaikkien tuntema **Justiina** piti tervetuliaispuheen.

Lasse Hannulan säveltämän ja sanoittaman Kuurosokeiden marssin ja **Hilikka Niemisen** runonlausunnan jälkeen oli vuorossa jännittävä palkintojenjako. Ensimmäiseksi julistettiin Koskettavin veistos. Kilpailu oli ratkennut vain tuntia aikaisemmin. Voit-

tajaksi selviytyi Ranskassa vakituisesti asuvan kuvanveistäjä **Johanna Häivöjan** muhkea "Onnellisten saari" (kuvassa yllä). "Onnellisten saari" sai ääniä 10/40. Toiseksi, vain yhden äänen päähän, 9/40, jäi **Anja Juurikkalan** "Keisarinkruunut". Kolmanneksi parhaaksi työksi valittiin äänin 7/40 **Harri Kososen**: "Lepäävä nainen". Kolmen kärki erottui selvästi muista töistä.

Seuraavaksi lavalle astui kulttuurileirillä ilmaisutaidon ohjaajana toiminut **Eero Enqvist**. Hän viittoilimmeikkäästi kuurosokeiden kilpailutöiden voittajat ja tuomariston perustelut. Osa palkinnonsaajista oli salissa paikalla, ja niinpä lavalla nähtiin yllättyneen tyytyväisiä ilmeitä, kun voittajat tulivat hakemaan palkintokuoriaan. Kaikista palkituista on ollut täydellinen lista Uutislehdessä, kuurosokeat-keskustelualueella ja se löytyy myös yhdistyksen www-sivuilta linkistä ajankohtaista.

Kuvia paikalla olleista palkituista on myös tämän lehden takakannen sisä-sivulla, s. 19.

Sokerina pohjalla oli vielä Toimitusneuvoston valitseman kaikkien aikojen ensimmäisen Kulttuuristipendin saajan julkistaminen. Nimen kertoi yleisölle **Aatos Ahonen** hallituksen edustajana. Kulttuuristipendi myönnettiin tamperelaiselle **Rauli Jalolle**. Rauli Jalo on taitava ja monipuolinen taiteen tekijä, jonka luovuutta on voitu ihaila useissa näyttelyissä. Aikaisemmin kulttuurin alalla ansioituneita kuurosokeita on huomioitu valitsemalla Vuoden kirjoittaja ja myöhemmin Kulttuurihenkilö. Kulttuuristipendin myötä perinnettä on haluttu uudistaa. Stipendin avulla halutaan antaa tunnustus jo tehdyille työlle ja samalla kannustaa sen saajaa jatkamaan ansiokasta työtään kulttuurin parissa.

Ohjelman päätti yhteislauluna laulettu Maamme laulu, jonka **Tuija Mustonen** tulkitsi viittomakielelle. Juhlan päätyttyä juhlaväki sai nauttia ruokalan puolelle katetuista makoisista kakkukahveista.

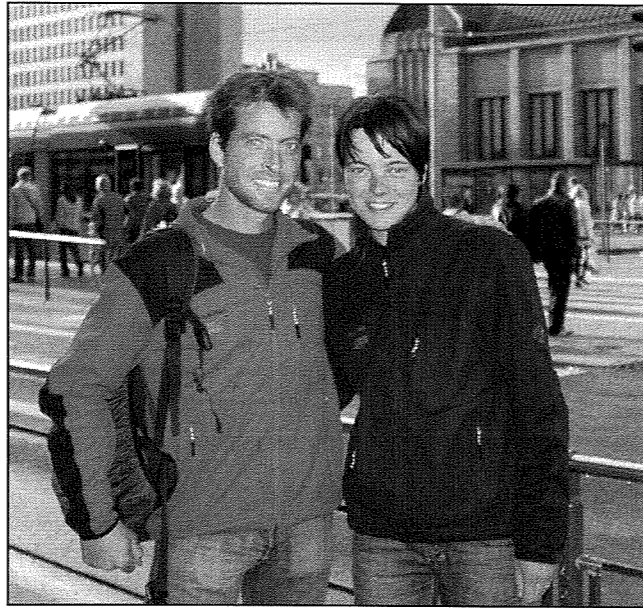
Kakkukahvien jälkeen oli aikaa valmistautua iltajuhlaan, joka alkoi juhlasaliin katetulla illallisella. Sen jälkeen oli ohjelmaa, joka huipentui kulttuurileiriläisten yhdessä tulkitsemaan Satumaa-tangoon. Tanssin tahdit soitti kevätkouksesta tuttu Ruusvalli-yhtye. ■

Vaeltajat haluavat levittää tietoa Charge-oireyhtymästä

Tuija Wetterstrand

Ruan ja Tina de Flamingh sekä Akela-koira tulivat kävelen Pohjois-Norjasta Suomeen tämän vuoden huhtikuussa. Vaikka kävelymatkaa oli takana jo useita satoja kilometrejä, oli pariskunnan matka vasta alussa. He aikovat kävellä yhteensä 8000 kilometriä, määränpäänään Kreikka, jonne Ruan ja Tina ovat arvioineet saapuvansa kahden vuoden kuluttua. Matkan aikana pariskunnan tavoitteena on levittää tietoa ja tietoisuutta Charge-syndroomasta. Charge on yksi yleisimpiä kuulonäkövammaisuutta aiheuttavista oireyhtymistä.

Ruanin, Tinan ja Akelan kävelyurakka on herättänyt mielenkiintoa tiedotusvälineissä kaikkialla Suomessa. Muuramessa asuva yhdistyksemme jäsen **Marja-Liisa (Maisa) Ritala** huomasi pariskunnasta kertovan jutun sanomalehti Keski-suomalaisessa. Kun Maisa luki, että pariskunta haluaa auttaa Charge-lasten asemaa, hän meni rohkeasti tapamaan vaeltajia. Maisa kertoi pariskunnalle yhdistyksemme toiminnasta ja Jyvä-

Ruan ja Tina de Flamingh pysähtyivät elokuun lopussa Helsingissä. Kuva: Tuija Wetterstrand.

kylän Kuntoutumiskeskuksessa tehtävästä Charge-työstä. Maisa antoi Ruanille ja Tinalle yhdistyksen sähköpostiosoitteen ja soitti vielä perään keskustuomistoon varmistaakseen, että tiedämme, mistä on kysymys. "Heidän asiansa ja halunsa Charge-lasten eteen tehtävässä työssä on tärkeä", Maisa perustelee.

Ystäväpariskunnalla Charge-lapsi

Tapaamiseni Ruanin ja Tinan kanssa Helsingin keskustassa järjestyy monen mutkan kautta. Miellyttävä nuori pariskunta kertoo vilpittömän

innostuneesti toiveestaan saattaa yhteen Charge-oireyhtymän parissa työtään tekevät asiantuntijat eri maisissa. He tunnustavat, että eivät toistaiseksi itse tiedä vielä kovinkaan paljon aiheesta. Charge on tuttu heille lähinnä ystäväpariskunnan lapsen kautta, jolla on tämä oireyhtymä. "Kun suunnittelimme vaellusta, niin ystäväpariskuntamme ehdotti, että voisimme samalla levittää sanaa Charge-oireyhtymän olemassaolosta. Meistä se kuulosti hyvältä ajatukselta", Ruan ja Tina kertovat. Ystävät eivät itse mielestään saaneet tarpeeksi tukea ja tietoa, kun heidän oma Charge-lapsensa syntyi pari vuotta sitten. Vaelluksen saama mediajulkisuus on auttanut heitä tässä tehtävässä. "Maisa Ritala oli kuitenkin ensimmäinen tapaamamme ihmisen, joka tiesi ennestään jotain aiheesta."

Akela-koira kantaa tiedotelehtisiä

Eteläafrikkalainen Ruan on koulutukseltaan eräopas, mutta nykyisessä kotimaassaan Sveitsissä hän on työskennellyt baaripitäjänä. Vaimo Tina on ammatiltaan sosiaalityöntekijä. Kun säännöllinen päivätyö alkoi tuntua puuduttavalta, päättivät he kokeilla jotain aivan uutta elämässään. Syntyi ajatus kävellä halki Euroopan. Taloudellista tukea he saavat urheiluvälineiden valmistajilta sekä yksityisistä lahjoituksista. Avu-

liaat ihmiset matkan varrella ovat kutsuneet heidät kotiinsa, majoittaneet ja tarjonneet aterian. Päämääränä on tulla toimeen mahdollisimman vähin kustannuksin. "Usein pystytämme teltan mihin tahansa rauhalliseen paikkaan tien varrella ja käytämme luonnon antimia niin paljon kuin mahdollista."

Tavaroitaan he kuljettavat pienissä vetokärryissä. Akela-koiralle on varattu oma rooli: sen selässä kulkeviin laukkuihin on pakattu tiedotelehtisiä, joissa kerrotaan, että vaellus tehdään Charge-lasten hyväksi.

Kielet ja kulttuurit kiinnostavat

Aikaisempaa vaelluskokemusta pariskunnalla ei ole. "Olemme retkeilleet yhdessä ja muutenkin harrastamme liikuntaa, mutta mitään tällaista emme ole koskaan aikaisemmin kokeilleet." Vielä haasteellisemmän matkasta tekee reittivalinta halki Pohjois- ja Itä-Euroopan maiden, missä kielet ja kulttuuri ovat heille tuntemattomia. Tosin Tina on puoliksi unkarilainen, mutta ikänsä Sveitsissä asuneena ei puhu unkaria. Mahdollisuus on kuitenkin oppia ainakin unkarin alkeet, sillä seuraava pidempi pysähdys on suunnitteilla ensi kesäksi Unkariin, missä Tinalla on sukulaisia.

Suomesta Ruanin ja Tinan on tarkoitus jatkaa Venäjälle ja siellä kävellä

Karjalan kannaksen kautta Viroon. Toistaiseksi Venäjän osuus on vielä ongelmallinen, koska venäläiset viranomaiset eivät ole kovin innokkaita antamaan lupaa kävellä maansa läpi.

Pariskunta käyttää keskenään kommunikoidessaan kahta kieltä: englantia ja Sveitsin saksaa. "Tina puhuu minulle saksaa ja minä vastaan eng-

lanniksi. Ymmärrämme toisiamme täydellisesti, mutta on helpompi itse puhua omaa äidinkieltään", Ruan kertoo. Ruan itse on kaksikielinen, hänen toinen äidinkieltensä on afrikaans.

Pariskunnalla ei ole suunnitelmia vaelluksen jälkeiselle ajalle. "Voihan olla, että Kreikkaan saavuttuamme vain jatkamme matkaa", he naurahtavat. ■

Ruan ja Tina de Flamingh sekä Akela-koira haluavat tämän kortin avulla lähettää kiitokset mielenkiinnosta heidän vaellustaan ja Charge-asiaan kohtaan. Pariskunnan vaellusta voi seurata heidän internet-sivuillaan www.expedition-earth.com.

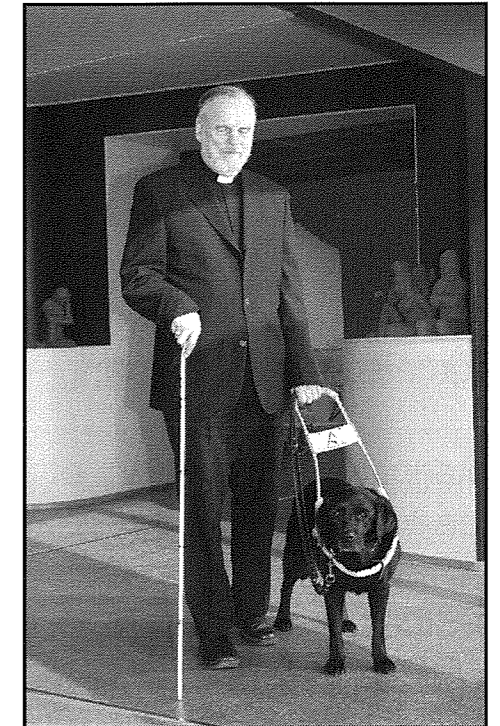
Vammaisten kansainvälinen yhteistyö luo uusia mahdollisuuksia

Ari Suutarla

Olin elokuun lopulla Sveitsin Genevessä Sokeain Maailman Unionin, WBU:n yleiskokouksessa. Asiani konferenssissa oli kertoa meidän suomalaisten vammaisten Abilis-säätiöstä. Olen sen hallituksen varapuheenjohtaja. Abilis antaa rahaa köyhien maiden vammaishankkeisiin. Tänäkin vuonna jaetaan 1,4 miljoonaa euroa.

Kokouspaikka oli Geneven kansainvälinen kongressikeskus. Abiliksella on hyvällä paikalla esittelypiste. Siihen näkövammaiset tulevat kuulemaan, millaisiin hankkeisiin Abilis antaa rahaa. Väliajoilla menen ihmisten luo, lasken käden olalle, jotta sokea tietää juuri hänelle puhuttavan, ja kerron Abiliksesta. Kehitysmaiden ihmiset ovat kiinnostuneita rahasta ja yhtä paljon opaskoira **Bellasta**. Jokaisen maan pöytään olen jakanut Abiliksen materiaalia isotekstinä ja pistekirjoituksella. On mieluisaa mainostaa suomalaista rahaa köyhien maiden vammaisille.

Puhelen monien kanssa asianomaisten maiden kuulonäkövammaisista.

Ari Suutarla ja opaskoira Bella.
Kuva: Raili Karisaari.

Kehitysmaissa heidän asemansa ei ole kehuttava: Sokot eivät oikein huoli porukoihin, mutta eivät myöskään kuurot. Olen iloinen siitä, että maisteri **Jaana Linna** Abiliksen toimistolta on kuuroutunut henkilö ja mukana tulkin kanssa. Ihmiset saavat luvan oppia erilaisuuden tosiasiaa vammaisliikkeen maailmanlaajuisessa kentässä.

Joka puolella eletään YK-sopimuksen hurmassa. Niin paljon uusia mahdollisuuksia se vammaisille ihmisille antaa. Kuurosokeiden Maailmanlii-

ton, WFDB:n katsauksen esittää puheenjohtaja **Lex Grandia**, monelle suomalaiselle tuttu hahmo.

Kokouksessa oli aika paljon opaskoiria. Erikoista on ollut nähdä valjaissa airedalinterrieri, valkea iso villakoira ja suuri valkoinen Kanadan paimenkoira, Suomessa opaskoirina outoja rotuja. Kokoustilassa ei ole induktiota. Se pakotti käyttämään tulkkiuulokkeita. Valittavia kieliä ovat englantia, ranska ja espanja. Apuvälinenäyttelystä löysin erinomaisen shakkilaudan.

Kokouksen loputtua tiedän, että minun tulee ikävä tätä maailmankuulua, kaunista kaupunkia, jonka maisemaa hallitsee kuuluisa Geneve-järvi, taustalla lumihuippuiset alpit. ■

Tietoisku: Abilis-säätiö

Abilis-säätiö antaa avustuksia sellaiseen toimintaan ja hankkeisiin, joilla parannetaan vammaisten ihmisten elinoloja kehitysmaissa. Avustukset ovat pieniä starttirahoja, suuruudeltaan 500 – 10 000 euroa ja niiden jaosta päättää säätiön hallitus. Hallituksen jäsenenä on vammaisaktivisteja, joilla on kokemusta kehitysyhteistyöstä. Sekä hallituksen jäsenistä että työntekijöistä suurin osa on itse vammaisia ihmisiä. Toiminta rahoitetaan lahjoituksilla ja Suomen Ulkoministeriön Kehitysyhteistyöosaston tuella. Lisätietoa: www.abilis.fi.

Viisi kysymystä

Koonnut Aatos Ahonen

1. Onko kuuluisassa maalauksessa nimeltä Vapaus Venäjän kaksipäinen kotka anastamassa Suomi-neidolta lasta, ruokakoria vai lakikirjaa?
2. Ketkä aloittivat hieroglyfien käytön?
3. Onko Atlantin valtameren keskisyvyys alle vai yli 4 kilometriä?
4. Paljonko on kello Etelä-Afrikan Johannesburgissa, jos kello on Helsingissä 14.00?
5. Nyt, kun sorsanmetsästys on alkanut niin kannattaa miettiä, että mikä seuraavista sorsista on pienin kooltaan: telkkä, punasotka vai heinäSORSA?

Vastaukset:

1. Lakikirjaa
2. Egyptiläiset
3. Alle (keskimääräinen syvyys on 3926 m, eli 3 km 926 m)
4. 14.00, siis sama aika
5. Telkkä

Seuraava Helen Keller maailmankonferenssi on Ugandassa

Suomen Kuurosokeat ry toimi isäntänä, kun edellinen Maailman kuurosokeiden liiton WFDB:n yleiskokous ja Helen Keller maailmankonferenssi pidettiin kesäkuun alussa 2005 Tampereella, Tampere-talossa. Seuraavan kerran kokoonnutaan Länsi-Afrikassa ensi vuoden lokakuussa. WFDB:n 3. yleiskokous ja 9. Helen Keller maailmankonferenssi järjestetään 22. – 27. lokakuuta 2009 Ugandan pääkaupungissa Kampalassa. Isäntäjärjestönä toimii Ugandan kuurosokeiden yhdistys, NADBU (The National Association of DeafBlind people Uganda).

Kokouspaikka on Imperial Royale Hotel. Osallistumismaksu kuurosokeilta henkilöiltä on 200 euroa. Tulkki/opas maksaa 200 euroa/henkilö. Muilta osallistumismaksu on 250 euroa.

Hinta sisältää tervetuliaisvastaanoton, konferenssimateriaalin, viiden päivän lounaat ja kahvin sekä kivennäisvettä konferenssin aikana. Hintaan eivät sisälly tutustumiskäynnit, illalliset, lentokenttäkuljetukset, viisumit, rokotukset tai muut henkilökohdalliset kulut. Päivähinta on 50 USA:n

dollaria/henkilö. Majoitushinnat vaihtelevat 89 - 177 USD/vuorokausi.

Konferenssin teemana on YK:n vammaisten ihmisoikeussopimus ja kuinka kuurosokeiden henkilöiden elämä voi muuttua sen avulla.

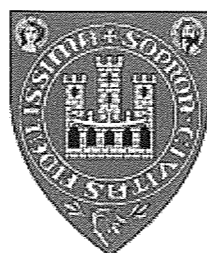
YK:n vammaisten yleissopimus on työkalu ihmisoikeuksien ajamisessa. Teemaan liittyen pohditaan, että kuinka tätä työkalua voidaan käyttää takaamaan, että kuurosokeiden henkilöiden oikeuksia kunnioitetaan ja, että ne toteutetaan.

Esitelmäehdotusten viimeinen jättöpäivä on 1. helmikuuta 2009.

Suomen Kuurosokeat ry suunnittelee järjestävänsä ryhmämatkan Ugandan Kampalaan WFDB:n yleiskokoukseen ja Helen Keller maailmankonferenssiin. Kiinnostuneet voivat ilmoittautua järjestöpäällikkö **Heikki Majavalle** 15.10.2008 mennessä, p. 0405293439, s-posti: heikki.majava@kuurosokeat.fi.

Lisätietoa Heikki Majavalta ja www.kuurosokeat.fi. ■

Euroopan kuurosokeiden lomaleiri Unkarin Sopronissa elokuussa 2008

Kuurosokeiden ryhmä menossa vierailulle kaupungintaloon. Kaupungintalon portaiden yläpuolella on vaakuna, joka näkyy isompana tämän kuvatekstien yläpuolella.

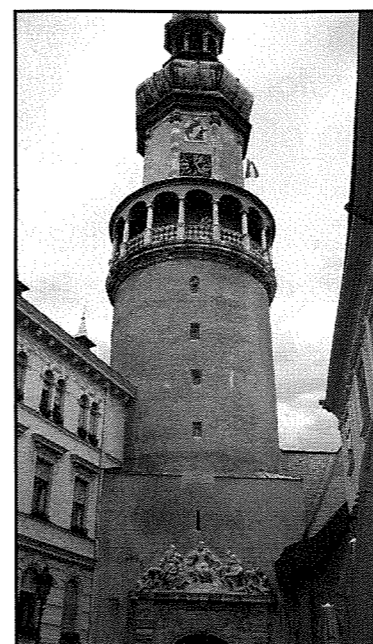
Teksti ja kuvat: Seija Holmila

Elokuu Keski-Euroopassa on kuumaa, niinkuin lomakuukauden pitääkin olla. 33 ja 35 asteen lämmössä suomalainen on kuin kala kuivalla maalla. Ihmeesti sitä vaan jaksaa iloisella joukolla rientää retkeltä toiselle.

Unkarin Sopron sijaitsee lähellä Itävallan rajaa, samoilla leveysasteilla kuin pääkaupunki Budapest. Sopronin paikalla oli kaupunki jo antiikin aikana, ennen ajanlaskumme alkua. Se on kokenut hävitystä ja tulipaloja, mutta noussut aina uuteen kukoistukseen viinintuotantonsa ansiosta. Kun

unkarilaiset 1100-luvulla saapuivat Rooman valtakunnan aikaisen kaupungin raunioille he kunnostivat linnan ja kaupungin muurin. Muurin jäänteitä ja kaaria saavat turistit nykyään ihailia ja valokuvata. Keskiajalla rakennettiin myös vanhaa kaupunkia hallitseva 17 metrinen palotorni, joka yhä vielä seisoo paikallaan.

Sopron-nimensä kaupunki sai 1153 linnan luottomiehen Suprunin mukaan. Asukkaita kaupungissa on nykyään noin 57 tuhatta. Kadunnimet ovat nähtävissä sekä unkariksi että

Vasemmalla Sopronin keskiajalla rakennettu palotorni. Oikealla näkymä vanhan kaupungin empiretyylisestä keskustasta.

saksaksi. Se on jäännös Itävalta-Unkarin valtakunnan ajalta ennen toista maailmansotaa. Vieläkin kaupungin asukkaista noin 60 prosenttia puhuu saksaa.

Kuurosokeat majoitettiin kauniiseen kylpylähotelli Soproniin. Meitä oli tulkit mukaan luettuina noin 80, ja tulimme 14 Euroopan maasta. Hotelli sijaitsi vanhan kaupungin reunamalla. Lopen uupunut matkalainen kyllä nukkui keskiyön tuntinsa viilentävän suihkun jälkeen hyvin, vaikka ilmastointia suurimmassa osassa hotellihuoneita ei ollutkaan.

Kaikkialla oli siistiä, ruokaa runsaasti ja hyvän makuista. Paprikaa ahh! Aamupalapöydässä oli valinnan runsautta, varmaan jokaiseen makuun. Sitten oli se Keski-Euroopan tummapaahtoinen kahvi, joka vaati vähän

totuttelua. Mahtoiko kukaan käydä katsomassa saunavalikoimaa? Uimaallas ainakin oli ahkerassa käytössä.

Hotellista saattoi helposti pistäytyä keskustan viehättävillä kapeilla kujilla ihailmassa empiretyylisiä rakennuksia, jotka ovat hieman epäjärjestyksessä nykyaikana arkkitehtuuriin nähden. Keskustorin ympärillä on vierä vieressä pikku putiikkeja, viinitupia ja kahviloita, joissa muunmuassa tehdään itse oman makuisensa jäätelö.

Kaupunkikierröksellä opas kertoi, että Sopronin ilmanlaatu on Keski-Euroopan puhtaimpia, ja tämän me voimme kyllä vahvistaa paikkansa pitäväksi. Oppaan selostus keskeytyi toviksi, kun kaupungin 14 kirkon kellot alkoivat lyödä kahdentoista lyöntiään. Kävimme kurkistamassa

sisälle sekä kullalla koristellussa katalisessa kirkossa että yksinkertaisen pelkistetyssä, tutumman oloisessa, luterilaisessa kirkossa. Eroa oli kuin yöllä ja päivällä.

Lomaleirin tunnelma ja ilmapiiri oli läheinen. Kuurosokeat halusivat vaihtaa kuulumisia toistensa kanssa tulkkiensa välityksellä. Yleiskieli oli englanti. Lähetettiin vaan tulkki sanomaan asianomaisen tulkille, että esimerkiksi ”**Seija**, sun kanssa mä en ole vielä jutellut. Sopiiko, että tavaataan nyt?” Tietenkin sopi.

Osallistujat vaihtoivat mielellään myös järjestökuulumisia. Saimme esimerkiksi tietää, että Sloveniassa ei ole edes tulkikoulutusta.

Eräällä osallistujalla oli kätevä ja laadukas kaukoputki käytössään, kun kävimme vesibussiristeilyllä Itävallan ja Unkarin yhteisellä järvellä. Eikä muuta kuin kaukoputkia tilaamaan.

Läheisyydestä ja tapaamisen tärkeydestä kielii myös se, että kun yhteiskuvausaikaa sunnuntaina jostain syystä aikaistettiin vartilla, tanskalainen ryhmä myöhästyi. He olivat kirpputorilla ja antiikkimessuilla. Eivät olleet tiedotuksen tavoitettavissa niin kuin muut osallistujat olivat olleet. Eräs ryhmäläisistä itki oikeita pettymyksen kyyneleitä. Samoin olivat tunteet pinnalla eräällä englantilaisella joka vält-

tämättä halusi loppukiitosten yhteydessä kertoa mikrofonin siittä, kuinka jännittänyt hän oli ollut ennen matkaa, jos ei jostain syystä olisikaan päässyt leirille mukaan. Hänen tilanteensa vaati Unkarissa järjestäjä-**Tommylta** erikoistoimia.

Loppujuhlassa meidän **Anitamme** esitti ansiokkaasti pantomiimin oopperalaulajana ja pianistina. Esitys äänettömänä, vain ilmeillä ja näytellen, oli hyvä. Jokainen ymmärsi hauskan loppukommelluksen, joka tapahtui sekä laulajalle että pianistille.

Riitta ja **Russ** olivat kaiken aikaa haastateltavana sosiaalisten pikaviestien takia. Joku veti aina hihasta tai ainakin silitteli Riitan pitkiä hiuksia samanaikaisesti, kun Riitta kylästyttä kertoi väitöskirjansa haptiiseista ja hapteemeista uudelleen ja uudelleen.

12. kuurosokeiden leiri järjestetään ensi vuonna jossain Venäjällä, sen jälkeen Saksassa lähellä Frankfurtia. 2011 leiri on Suomessa. Henkilökohtaisesti toivon, että Euroopan kulttuuripääkaupungissa Turussa! Suomen jälkeen tiedetään vielä, että hellät kohtaamiset ovat Tanskassa. Että näin...mukaan vain kaikki kynnelle kykenevät. ■

Onkireissu Aulangolla

Nimimerkki Ojoisten torppari

Aulangon Lomakylä sijaitsee seitsemän kilometriä Hämeenlinnan keskustasta, kalaisan Aulangonjärven rannalla. Paikka on myös aivan Aulangon luonnonsuojelualueen kupeessa. Jämäkkä näkötorni näkyy siellä metsikön reunassa.

Oli kaunis aurinkoinen ilta, kun me Sampolan kuurosokeiden kerholaiset, **Ossi, Aili, Riitta-Liisa, Ari, Hilja** sekä minä tulkeineen, saavuimme pirteinä ja hyvätuulisina onkiretkelle Aulangon Lomakylään. Hämeenlinnan kalastusseurasta **Sisko, Aurimo** ja **Veikko** odottivat meitä siellä valmiina varusteiden kanssa. He kertoivat meille tulkin avulla mitä tehdään, ja mitä varusteita tarvitsemme: lasikuituinen onkivapa, koho, siima, kouku, paino, matopurkki ja ohutta letkua.

Järvessä uiskenteli kuikkia poikasiineen. Ne sukelsivat järven pohjaan, kun näkivät meidän saapuvan. Meillä oli huono kalaonni. Ossi sai 9 särkeä, Hilja 4 ja **Leena** 2. Heitimme särjet herkkupaloja odottaville lokeille. Lokit olivat onnellisia kun saivat

kaloja, vaikka osa karkasikin järveen, kun heitimme niitä.

Kun söimme grillimakkaraa, tuli Jyväskylän uusi aluesihtööri **Jenni Pitkänen** yllätyskäynnille. Jenni on pitkä, vaalea ja sinisilmäinen, mutta ei niin pitkä kuin minä. Tervehdimme Jenniä ja tutustuimme häneen. Jenni osaa viittomakieltä, koska on koulutukseltaan myös viittomakielentulkki.

Tuomaalan Sanna oli ruskettunut nuorten Lapin reissulla. Joimme lomakylän ravintolassa maukkaat kahvit. Hilja kiitti kauniisti kalastusväkeä ystävällisestä palvelusta ja hyvistä neuvoista, vaikka meille ei suotukaan kalaonnea. Jennillä oli kiire kotimatalle, ja vilkutimme hänelle hyvästiksi.

Oli edelleen kaunis ilma, kun kotimatka alkoi. ■

Tieto- ja viestintäteknologian tukipalvelut

Suomen Kuurosokeat ry:n Tieto- ja viestintäteknologian tukipalveluiden IT-ryhmä. Ylärivi vasemmalta: IT-kouluttajat Anne Metsäpuro ja Maarit Patrikainen, IT-asiantuntija Mariano Mineo, viestintäkouluttaja Merja Kovanen. Alarivi vasemmalta: IT-asiantuntija Rauno Jäntti, IT-päällikkö Marko Vainio, IT-asiantuntija Kalle Kiviniemi ja IT-vastaava Seppo Tero.

Maarit Patrikainen

Suomen Kuurosokeat ry:n Tieto- ja viestintäteknologian tukipalvelut ovat olleet osa yhdistyksen vakituista toimintaa vuodesta 2005 lähtien. Niiden tavoitteena on mahdollistaa kuurosokeiden henkilöiden tietokoneen käyttö iästä, asuinpaikasta, kuulonäkövamman asteesta ja kommunikation erityispiirteistä riippumatta. Tällä hetkellä tukipalveluilla on kahdeksan

työntekijää yhdistyksen eri toimipisteissä. Toiminnan päärahoittaja on RAY.

IT-tuki

IT-tuki tarjoaa kuurosokeiden asiakkaiden tietokoneiden asennus- ja ylläpito- palveluja sekä teknistä neuvontaa valtakunnallisesti. IT-tuki vastaa myös Suomen Kuurosokeat ry:n toimipisteiden tietoteknisestä toimintaympäristöstä.

IT-tuessa työskentelee IT-vastaava **Seppo Tero** ja IT-asiantuntijat **Rauno Jäntti**, **Mariano Mineo** ja **Kalle Kiviniemi**. IT-päällikkö **Marko Vainio** vastaa Tieto- ja viestintäteknologian tukipalvelujen kokonaisuudesta ja toimii IT-tuen esimiehenä.

IT-koulutus

IT-koulutus tarjoaa ryhmämuotoista koulutusta kuurosokeille tietokoneen käyttäjille Kuurosokeiden Toimintakeskuksessa. Vuosittain järjestetään kuusi eri kohderyhmille suunnattua koulutusviikkoa vaihtuvista aiheista. Lisäksi IT-koulutus järjestää yksittäisiä koulutuspäiviä ajankohtaisista aiheista. Koulutuksessa painotetaan apuvälinäkökulmaa ja asiakkaita tuetaan yksilöllisin kommunikaatoratkaisuin.

IT-koulutus tekee myös IT-viittomiston keräys- ja kehitystyötä ja vastaa IT-tiedotuksesta. Ryhmässä työskentelevät IT-kouluttajat **Anne Metsäpuro** ja **Maarit Patrikainen** sekä viestintäkouluttaja **Merja Kovanen**. Heidän esimiehenään toimii kuntoutuksesta vastaava sosiaalityöntekijä **Kaija Pekkanen**.

IT-kuntoutusohjaus

IT-kouluttajat ohjaavat tietokoneen ja matkapuhelimen käyttöä yksilöllisillä kuntoutusjaksoilla. Viestintäkouluttaja ohjaa kommunikointiin liittyvissä asioissa. Kuntoutus on moniammatillista yhteistyötä.

Laitteistokartoitukset

Tietokone- ja matkapuhelinlaitteistojen kartoitukset kuurosokeille asiakkaille tehdään kuntoutustyöryhmässä, tarvittaessa moniammatillisesti. Kartoitus auttaa, kun mietitään uutta laitteistoa sekä tilanteissa, joissa kuulonäkövamman eteneminen aiheuttaa tarvetta uusiin apuvälineratkaisuihin.

Aikuisten IT-ohjaus ja kartoitukset tehdään pääsääntöisesti Kuurosokeiden Toimintakeskuksessa Tampereella. Lasten ja nuorten ohjauksesta ja kartoituksista vastaa Kuulonäkövammaisten Kuntoutumiskeskus Jyväskylässä.

Mediatuotanto

Mediatuotanto tuottaa yhdistyksen tiedotukseen, erityispalveluihin ja projekteihin liittyvää audiovisuaalista materiaalia. Mediatuotannosta vastaa IT-asiantuntija Kalle Kiviniemi Helsingin keskustuimistolta. Mediatuotannon avulla tuetaan erityisesti viittovien asiakkaiden tasavertaista tiedonsaantia.

Sonetti-toiminta

Sonetti-ohjaajat ovat tietokoneen käyttöön perehtyneitä kuulonäkövammaisia vertaisohjaajia, jotka tekevät neuvonta- ja ohjauksikäyntejä asiakkaiden koteihin. He antavat myös sähköposti- ja puhelinneuvontaa. Sonettityöstä asiakkaan kotona sovitaan IT-vastaava Seppo Tero kanssa. ■

Muistoja yhdistyksemme alkuajoilta

Vieno Hyttinen

Heinäkuussa 1971 pidettiin ensimmäinen kuulonäkövammaisten sopeutumisvalmennusleiri Tyyskylässä, Siuntiossa. Meitä oli mukana 10 kuulonäkövammaista.

Muun ohjelman lisäksi siellä harjoiteltiin tasapainoa hyppäämällä nau-rua. Minä pystyin hyppäämään vasen, oikea, vasen, oikea, vuorotellen, mutta tasajalkaa en pystynyt hyppäämään, sillä liikenneonnettomuudessa loukkaantunut jalkani jarrutti.

Kun menin kotiin Marielundiin, niin seuraavana päivänä jalkani tuntui tavattoman kipeältä. Menin Turun yliopistolliseen sairaalaan. Sieltä minut lähetettiin suoraan Turun kaupungin-sairaalaan. Jalka kuvattiin ja huomattiin, että naula, joka oli laitettu yli seitsemän vuotta aikaisemmin liikenneonnettomuudessa katkenneeseen reisiluuhun, oli katkennut. Naulaa yritettiin irrottaa, mutta se ei onnistunut. Olisi hajonnut koko reisi. Sirpalemurtuma naulattiin toisen kerran. Nyt siinä on kaksi naulaa.

Sitten pääsin kotiin Marielundiin kainalosauvojen kanssa. Vierähti muu-

tama kuukausi. Tuli kutsu Pohjoismaiseen konferenssiin, joka oli joulukuussa 1971. Kuurosokeille järjestettiin samassa yhteydessä kurssi 15. - 16.12, jonka aikana pidettiin yhdistyksemme perustava kokous. Vapauduin kainalosauvoista viikkoa ennen konferenssia.

Mutta sitten taas tapahtui. Matkaa edeltävänä iltana huomasin, että toisen saappaan kantalappu puuttui. Silloin oli jo ilta ja kaupunkiin oli matkaa 14 km ja suutarit kiinni. Marielundin talonmies keksi keinon. Hän leikkasi vanhasta auton kumista kantalapun, ja niin minä pääsin matkaan eri paria olevien kantalappujen kanssa.

Kun palasin kotiin Marielundiin, vei silloinen johtajatar saappaani suutariin. Niihin laitettiin samaa paria olevat kantalaput. ■

Kulttuurijuhlissa 30.8.2008 mukana olleita palkittuja

Alkaen vasemmalta ylärivistä: Carita Halme (maalaustaide 3. palkinto), Sari Isaksson (maalaustaide, kunniaininta), Anne Palo (valokuvaus, 2. palkinto), Sanna Paasonen (kirjallisuus, 1. palkinto) Hilikka Nieminen (kirjallisuus, erityiskunniaininta) ja Rauli Jalo (kulttuuristipendi).